

Protocol gedrag

Inleiding

Wij zien het als onze taak om zorg te dragen voor een veilige school. Een school waar kinderen en leerkrachten met plezier naar toe gaan. Een school waarvan iedereen weet en voelt: 'Daar is het veilig! Daar kan ik zijn zoals ik ben en daar word ik met respect en zorg behandeld.'

Een goed pedagogisch klimaat binnen de school bepaalt de leefbaarheid voor de leerlingen onderling en is een voorwaarde voor de mate, waarin de leerlingen profijt kunnen hebben van de aangeboden leerstof. In een goed pedagogisch klimaat zal de leerling altijd een beroep kunnen doen op de volwassenen. De volwassenen moeten het gevoel van veiligheid voor de leerlingen kunnen waarborgen. Om deze veiligheid te kunnen waarborgen zijn een aantal regels nodig.

Normen, waarden en gedrag.

Onderwijs wordt gezien als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van school en ouders. Om goed onderwijs te kunnen bieden is het belangrijk dat leraren, ouders en leerlingen respect voor elkaar hebben, open en eerlijk met elkaar communiceren en vertrouwen in elkaar hebben. Hiertoe hebben wij gedragsregels opgesteld die de basis vormen voor een goed en veilig pedagogisch klimaat. Iedereen, onder wie de leerlingen, de teamleden, de ouders en anderen, wordt geacht zich aan die gedragsregels te houden, zich er verantwoordelijk voor te voelen en elkaar er op aan te spreken.

Drie basiswaarden van gewenste gedragingen op school

- Veilig gedrag (zoals gewoon lopen in plaats van rennen door de gang)
- Het tonen van respect (zoals samen spelen)
- Verantwoord gedrag (zoals rommel opruimen die je hebt gemaakt)

De gedragsregels binnen onze school

De leerkracht en de leerling t.o.v. elkaar

1. We behandelen elkaar begripvol
2. We spreken geen kwaad over elkaar
3. We spreken onbevooroordeeld over elkaar
4. We hebben een open, rustige verstandhouding met elkaar
5. De leerkracht zal de leerling altijd motiveren
6. De leerkracht zal zijn/haar invloed altijd ten positieve inzetten
7. De leerkracht zal de leerling de ruimte geven om zich te kunnen ontwikkelen
8. De leerkracht zal de leerling met zorg omgeven
9. We maken problemen bespreekbaar
10. De leerkracht draagt zorg voor een veilige omgeving

De leerkracht en de ouders t.o.v. elkaar

1. We zien elkaar als partner bij de begeleiding/opvoeding van de kinderen. De ouder blijft eerst verantwoordelijk
2. We stellen vertrouwen in elkaar

3. We behandelen elkaar respectvol, begripvol en correct
4. We tonen belangstelling, zonder nieuwsgierig te zijn
5. We spreken positief over elkaar en accepteren geen dreigende houding. Hieronder verstaan we o.a. schelden en agressief praten
6. We maken problemen bespreekbaar
7. De leerkracht streeft ernaar een goed visitekaartje van de school te zijn

De leerkracht t.o.v. collega's

1. Accepteert de ander en geeft vertrouwen
2. Is eerlijk naar de ander
3. Houdt zich verre van roddel en geeft daartoe geen gelegenheid
4. Maakt zaken bespreekbaar wanneer hem/haar iets dwars zit.
5. Komt afspraken na
6. Respecteert de mening van de collega
7. Een leerkracht geeft een collega de ruimte wanneer die dat nodig heeft
8. Stelt zich lerend op t.o.v. de collega
9. Stelt zich op als teamlid
10. Te allen tijde en in alle situaties is de leerkracht zich bewust van zijn professionaliteit en handelt daarnaar

De ouders en leerlingen t.o.v. elkaar

1. We spreken geen kwaad over elkaar
2. We spreken onbevooroordeeld over elkaar
3. We behandelen elkaar begripvol
4. De ouder bemoeit zich niet met ruzies of onenigheden op het schoolterrein, behalve als leerkrachten niet aanwezig zijn.
5. De ouder gedraagt zich zorgzaam en verantwoordelijk voor kinderen bij excursies, schoolreisjes e.d.
6. We hebben een open, rustige houding t.o.v. elkaar.

De ouder t.o.v. andere ouders

1. Is zich bewust dat ieder kind voor zijn/haar ouder(s) zeer dierbaar is
2. Beseft dat ouders eerstverantwoordelijk zijn voor hun eigen kind
3. Spreekt geen kwaad over de ander en laat dit andere ouders ook niet toe
4. Tracht zich op zijn/haar wijze in te zetten voor het welzijn van de leerlingen
5. Neemt eigen verantwoording in het bespreekbaar maken van problemen en verschuilt zich daarbij niet achter anderen

Het kind t.o.v. andere kinderen

1. Respecteert elk kind
2. Spreekt positief over en met anderen
3. Speelt met andere kinderen zonder te duwen, trekken en schoppen.

Aanleren van sociaal wenselijk gedrag:

- Omgangsprotocol. In het omgangsprotocol staan afspraken die aan het begin van het schooljaar samen met de kinderen gemaakt worden. Afspraken over hoe je met elkaar omgaat. Deze afspraken hangen in elke klas en worden regelmatig besproken.

- De Vreedzame School.
Op de Dorpsbeuk werken wij in alle groepen met het programma De Vreedzame School.
- Een Vreedzame School is een school/gemeenschap, waarin iedereen (leerlingen, personeel, en ouders/verzorgers) zich betrokken en verantwoordelijk voelt, en op een positieve manier met elkaar omgaat. Wekelijks worden er lessen in alle groepen gegeven uit de methode 'De Vreedzame School'. Wij stimuleren en leren kinderen om ruzies en meningsverschillen zelf op te lossen. Wanneer zij er zelfstandig niet uitkomen, gaan zij naar de volwassenen die op dat moment toezicht houden.
- Leerlingen uit groep 7 en 8 kunnen worden opgeleid tot mediator. De rol van een mediator is dat hij/zij bij een conflict tussen leerlingen meehelpt dit op te lossen. Volgens een vaste 'route' bemiddelen zij in het conflict. Vaak lukt het de mediators om het conflict samen op te lossen. Bij conflicten waarbij de mediators er niet uitkomen, wordt dit gemeld bij de leerkracht.
- Zien! Met het programma Zien! brengen leerkrachten het sociaal-emotioneel functioneren van de leerlingen systematisch in beeld. Twee maal per jaar wordt hiervoor een digitale vragenlijst ingevuld. Zien! geeft inzicht in de eventuele ondersteuningsvragen op het gebied van het sociaal-emotioneel functioneren en helpt de leerkracht om het gedrag van de leerling beter te begrijpen. Indien nodig kunnen concrete handelingssuggesties uit dit programma doelgericht ingezet worden.
- Burgerschap.
Op de Dorpsbeuk wordt het vak Burgerschap gegeven. Burgerschap is een vak waarbij normen en waarden, het nut van regels, het verdiepen in de maatschappij, het leren kennen van verschillende culturen en het daarbij behorende geloof een grote rol speelt. Op deze manier werken we aan een schoolcultuur waarin het verantwoordelijkheidsgevoel van leerlingen toeneemt, kinderen met plezier naar school gaan, waarin sprake is van een grote positieve betrokkenheid met elkaar. De kinderen leren op deze manier respect te hebben voor zichzelf en voor anderen.

Pestprotocol

Als er sprake is van pestproblematiek, dan worden de interventies van het pestprotocol gevolgd. Bij ons op school wordt er gebruik gemaakt van de No Blame aanpak. Voor meer informatie zie bijlage C.

Maatregelen.

Wanneer leerlingen, teamleden, ouders en anderen zich niet aan de gedragsregels houden kunnen maatregelen worden genomen.

De maatregelen naar leerlingen staan in dit protocol nader beschreven.

Teamleden dienen professioneel te werken en te handelen. Bij overtreding van de gedragsregels worden de teamleden aangesproken op hun verantwoordelijkheden in relatie tot hun taak en/of functie.

Ouders/verzorgers, die de gedragsregels (o.a. door fysiek en/of verbaal geweld) overtreden in en nabij de school, worden hierop aangesproken. Indien de communicatie met de ouders niet meer open, opbouwend en constructief kan plaatsvinden, wordt de communicatie gestaakt (afkoel / periode) en uitgesteld tot een later moment. Wanneer er geen vertrouwen is, de basis voor een open, opbouwend

en constructieve communicatie in de school, dan adviseert de directie de ouders/verzorgers een andere school voor hun kind te kiezen.

Ongewenst gedrag

School stelt grenzen aan grensoverschrijdend gedrag. Onder grensoverschrijdend gedrag wordt het volgende verstaan:

- Ernstig agressief gedrag: slaan, bijten, schoppen, het kapot maken van eigendommen van een ander (leerling, leerkracht, school), onbeheersbare driftbuien, schelden, schuttingtaal, seksueel intimiderend gedrag, naar wie dan ook die zich in de school bevindt.
- Structureel negeren van aanwijzingen van de leerkracht
- De leerling is moeizaam direct aanspreekbaar, corrigeerbaar tijdens de situatie
- Bij nabespreken lijkt er weinig tot geen inzicht in eigen aandeel van de leerling in de situatie
- Er is weinig tot geen bereidheid om te komen tot afspraken ter verandering

Onacceptabel gedrag

Wanneer het gedrag voor de eerste maal is voorgekomen, worden er afspraken gemaakt met de leerling en met de ouders, hierin wordt het volgende besproken:

- Voorgevallen situatie en gedrag van de leerling (zie bijlage 1)
- Afspraken betreffende wat ouders, leerling en school gaan doen om de situatie te veranderen en te komen tot acceptabel gedrag: vastleggen in het gedragsplan (zie bijlage 5), met daarin de gemaakte afspraken (zowel voor ouders, leerling als leerkracht). Dit document dient ondertekent te worden door ouders en leerkracht (zie bijlage 5 en 6). Dit gedragsplan kan opgenomen worden in het groeidocument van het Samenwerkingsverband.
- In het leerling-dossier wordt een aantekening gemaakt van het gedrag dat heeft plaatsgevonden.
- Bij herhaling volgt een time-out (plaats en duur worden afgesproken). De leerling dient bij een time-out naar een afgesproken plaats te gaan, zodat de leerling rustig kan worden en de rust in de groep terug kan keren.
- De intern begeleider wordt op de hoogte gesteld en in overleg wordt zonodig een groeidocument aangemaakt tbv van het samenwerkingsverband.

Indien een andere leerkracht met een incident te maken krijgt, dan spreekt deze de leerling toe en draagt de leerling vervolgens over aan de eigen leerkracht. De eigen leerkracht is ook de persoon die weet of een leerling in het protocol zit. De leerkracht is 'casemanager'. De leerkracht is bij het oudergesprek de woordvoerder en spreekt mogelijk de time-out en consequenties uit.

Time-out

- Time-out houdt in dat de leerling in een andere groep gezet wordt voor de rest van de schooltijd van die dag of dat dagdeel. Hierover maakt de leerkracht afspraken met de collega van de afgesproken groep.
- Elke time-out wordt in het leerling-dossier genoteerd (cc aan directie en IB) en aan de ouders doorgegeven (zie bijlage 2). In de omschrijving wordt gezet time-out 1 of 2 etc.
- Bij herhaling van het gedrag en na de 3de time-out volgt er een officiële waarschuwing (bijlage 3)

- Na drie maanden time-out vrij te zijn, beginnen we weer met een schone lei, gegevens blijven in het leerling-dossier bewaard.
- Elk schooljaar is een nieuwe start, time-outs uit de vorige groep tellen niet meer mee. Ze blijven wel bewaard in het leerling-dossier.

Officiële waarschuwing

- Vindt plaats na de 3de time-out (zie bijlage 3)
- Wordt uitgesproken in gesprek met ouders, leerling, leerkracht en directie over voorgevallen situaties en gedrag van de leerling
- Wordt uitgewerkt in schriftelijke vorm door directie. Hierin staat opgenomen dat:
 1. Bij volgend onacceptabel gedrag tot schorsing wordt overgegaan, d.w.z. dat de leerling tijdens de schorsing niet op school aanwezig is en valt onder de verantwoordelijkheid van de ouders/verzorgers.
 2. Na schorsing kan het bestuur het besluit nemen tot verwijdering (zie bijlage 4)
- Afspraken maken betreffende wat ouders, leerling, school en evt. andere betrokkenen gaan doen om de situatie te veranderen en te komen tot acceptabel gedrag.
 1. In het leerling-dossier wordt een aantekening gemaakt van het gedrag dat heeft plaatsgevonden
 2. In het leerling-dossier wordt een contract opgesteld, met daarin de gemaakte afspraken (zowel voor ouder, leerling als leerkracht/directie). Dit contract dient ondertekent te worden door alle partijen.

Schorsing

Pas bij een volgend ernstig incident, of wanneer sprake is van een zeer ernstig incident, kan worden overgegaan tot formele schorsing.

Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- Het bevoegd gezag van de school (of namens haar de bovenschoolse directie) wordt voorafgaand aan de schorsing in kennis gesteld van deze maatregel en om goedkeuring gevraagd.
- Gedurende de schorsing wordt de leerling de toegang tot de school ontzegd. Voor zover mogelijk worden er maatregelen getroffen waardoor de voortgang van het leerproces van de leerling gewaarborgd kan worden.
Schorsing mag niet betekenen dat het doen van toetsen wordt belemmerd. Dit vraagt passende maatregelen. Daarnaast kan het beschikbaar stellen van (thuis)studiemateriaal tot de mogelijkheden behoren.
- De schorsing kan hooguit 2 maal worden verlengd tot een maximum van in totaal 3 weken. *dat in het ernstigste geval de school voldoende tijd ter beschikking heeft om een eventuele verwijderingsbeslissing op zorgvuldige wijze voor te bereiden.*
- De betrokken ouders/verzorgers worden door de directie uitgenodigd voor een gesprek over de maatregel. Hierbij worden nadrukkelijk oplossingsmogelijkheden verkend, waarbij de mogelijkheden en de onmogelijkheden van de opvang van de leerling op de school aan de orde komen.

- Van de schorsing en het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouders/verzorgers voor gezien getekend en in het leerlingendossier opgeslagen.
- Het verslag wordt ter kennisgeving verstuurd aan:
 - het bevoegd gezag;
 - de ambtenaar leerplichtzaken;
 - de inspectie onderwijs.
- Ouders kunnen beroep aantekenen bij het bevoegd gezag van de school. Het bevoegd gezag beslist uiterlijk binnen 14 dagen op het beroep.

Verwijdering

Bij het zich meermalen voordoen van een ernstig incident dat ingrijpende gevolgen heeft voor de veiligheid en/of de onderwijskundige voortgang van de school, kan worden overgegaan tot verwijdering.

Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- Verwijdering van een leerling van school is een beslissing van het bevoegd gezag.
- Voordat er een beslissing genomen wordt, dient het bevoegd gezag de betrokken leerkracht en de directie te horen. Hiervan wordt een verslag gemaakt wat aan de ouders ter kennis wordt gesteld en door hen voor gezien wordt getekend.
- Het verslag wordt ter kennisgeving verstuurd aan:
 - de ambtenaar leerplichtzaken
 - de inspectie onderwijs.
- Het bevoegd gezag informeert de ouders schriftelijk en met redenen over het voornemen tot verwijdering, waarbij de ouders gewezen worden op de mogelijkheid van het indienen van een bezwaarschrift.
- De ouders krijgen de mogelijkheid binnen 6 weken een bezwaarschrift in te dienen. Gedurende deze periode blijft de leerling geschorst.
- Het bevoegd gezag is verplicht de ouders te horen over het bezwaarschrift.
- Het bevoegd gezag neemt een uiteindelijke beslissing binnen 4 weken na ontvangst van het bezwaarschrift. Gedurende deze periode blijft de leerling geschorst.
- Een besluit tot verwijdering is pas mogelijk nadat een andere basisschool gevonden is om de leerling op te nemen of wanneer aantoonbaar is dat het bevoegd gezag gedurende 8 weken er alles aan gedaan heeft om de leerling elders geplaatst te krijgen.

Voor wettelijk kader zie bijlage A. 4.

Afwijken van procedure

Dit protocol is een richtlijn binnen onze school. De directeur heeft de bevoegdheid om van de procedure af te wijken.

Klachtenprocedure

Indien ouders, de leerling, de leerkracht of de directie het oneens is met gemaakte afspraken, gang van zaken en dergelijke hebben zij allen het recht de klachtcommissie in te schakelen.

Bijlage A. 1. Meldingsformulier onacceptabel gedrag

Naam leerling:

Groep:

Datum:

Ingevuld door:

1ste melding	2de melding*
--------------------------------	--------------------------------

Wanneer en waar heeft het gedrag zich voorgedaan?

Datum:

Tijd:

Locatie:

Wie waren er bij betrokken?

Naam leerling	Rol leerling	Groep

Geef een beschrijving van het incident:

Is er ingegrepen? Hoe was de afhandeling?

*Na de 2de melding volgt een time-out

Bijlage A.2. Time-out meldingsformulier

Naam leerling:

Groep:

Datum:

Ingevuld door:

1ste time-out*	2de time-out*	3de time-out*
-----------------------	----------------------	----------------------

Wanneer en waar heeft de time-out plaatsgevonden?

Datum:

Tijd:

Locatie:

Hoe lang heeft de time-out geduurd?

0 < 1 uur

0 1-2 uur

0 rest van het dagdeel

0 rest van de dag

Geef een beschrijving van de afspraak die met de leerling is gemaakt:

Hoe heeft de leerling zich op de time-out plek gedragen?

***Na de 3de time-out volgt een officiële waarschuwing**

Bijlage A. 3. Officiële waarschuwing

Naam leerling:

Groep:

Datum:

Leerkracht:

Uw zoon of dochter blijft problemen houden met:

0 Veilig gedrag

0 Respectvol gedrag

0 Verantwoordelijk gedrag

Het specifieke gedrag is:

0 Agressief gedrag

0 Vandalisme

0 Onveilig gedrag

0 Ongehoorzaam zijn

0 Pesten

0 Bedreigen

0 Verbale agressie/brutaal

0 Vechten

0 Fysieke agressie

0 Obscene taal/ gedrag

0 Anders:

Te weten:

Acties die tot nu toe ondernomen zijn:

Bij volgend onacceptabel gedrag wordt tot schorsing overgegaan, d.w.z. dat de leerling tijdens de schorsing niet op school aanwezig is en valt onder de verantwoordelijkheid van de ouders/verzorgers.

Wij danken u bij voorbaat voor het aanmoedigen van positief gedrag op school! Praat u alstublieft met uw kind over zijn of haar gedrag.

Handtekening directie:

Bijlage A. 4. De wettelijke kaders

Bij de verwijdering van een leerling van een openbare school voor primair onderwijs spelen de volgende wetten een rol.

1. De Wet Primair Onderwijs (WPO)
2. De Algemene Wet Bestuursrecht (AWB)

Daarnaast speelt de jurisprudentie een rol.

Ad 1. De Wet Primair Onderwijs (WPO)

De toelating en verwijdering van een leerling staat vermeld in **artikel 40**.

Artikel 40

Lid 1. De beslissing over toelating en verwijdering van leerlingen berust bij het bevoegd gezag.

(Lid 2 t/m 4 betreffen toelating op scholen en zijn hier achterwege gelaten.)

Lid 5. Voordat er wordt besloten tot verwijdering hoort het bevoegd gezag de betrokken groepsleraar. Definitieve verwijdering van een leerling vindt niet plaats dan nadat het bevoegd gezag ervoor heeft zorg gedragen dat een andere school, een school voor speciaal onderwijs, een school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs of een instelling voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs bereid is de leerling toe te laten. Indien aantoonbaar gedurende 8 weken zonder succes is gezocht naar een zodanige school of instelling waarnaar kan worden verwezen, kan in afwijking van de vorige volzin tot definitieve verwijdering worden overgegaan

6. Indien tegen de beslissing, bedoeld in het eerste lid, bezwaar is gemaakt, beslist het bevoegd gezag in afwijking van artikel 7: 10 AwB binnen 4 weken na ontvangst van het bezwaarschrift.

Ad 2. De Algemene Wet Bestuursrecht (AWB)

De Algemene Wet Bestuursrecht verzorgt de rechtsbescherming van de burgers ten opzichte van de overheid.

Het bevoegd gezag van de stichting EEM-VALLEI *Educatief* is een bestuursorgaan in de zin van de AWB. Besluiten van dit bevoegd gezag zullen op grond van de AWB worden getoetst.

In de AWB wordt gesproken over een besluit. Een besluit is een schriftelijke beslissing (art.1:3)

In de AWB wordt gesproken over bezwaar en beroep. Bezwaar wordt ingediend bij het bestuursorgaan dat de beslissing heeft genomen. In ons geval neemt de algemeen directeur een besluit op het bezwaar.

Beroep wordt ingediend bij de afdeling bestuursrecht van de rechtbank onder wiens werkingsgebied de woonplaats van betrokkene valt.

De AWB kent 4 beginselen:

1. Het zorgvuldigheidsbeginsel. De beslissing moet zorgvuldig zijn genomen. Een zorgvuldige voorbereiding betekent dat het bevoegd gezag op basis van alle relevante gegevens een beslissing neemt. Er moet sprake zijn van een zorgvuldige afweging van belangen.
2. Het gelijkheidsbeginsel. Gelijke gevallen dienen gelijk te worden behandeld.
3. Het vertrouwensbeginsel. De beslissing kan in strijd zijn met de verwachtingen die zijn gewekt of gedane toezeggingen.
4. Het motiveringsbeginsel. De beslissing dient deugdelijk te zijn gemotiveerd.

Bijlage A.5. Gedragsplan*

Naam leerling:
Datum:

Leeftijd:

Groep:

Wat zijn stimulerende factoren voor deze leerling?
Wat zijn belemmerende factoren voor deze leerling?
Wat zijn de sterke punten van de leerling?
Waaruit bestaat het probleem gedrag?
Welk gewenst gedrag willen we bereiken?
Hoe gaan we het gewenste gedrag aanleren?
Hoe wordt de voortgang gemeten?

Gedragsplan opgesteld door:

Datum:

Ondertekening:

Naam leerkracht

Naam ouder/verzorger

*Bij het vermoeden dat de benodigde ondersteuning de basisondersteuning zal overstijgen zal het plan opgenomen worden in het groeidocument/OPP

Bijlage A.6.

Contract

Contract met betrekking tot gewenst gedrag:

Leerling:

Groep:

Datum:

Leerkracht:

De volgende afspraken zijn gemaakt om te helpen met het bereiken van de gestelde doelen;

Veiligheid:

Respect:

Verantwoordelijkheid:

Gewenst gedrag t.o.v. leerlingen:

Gewenst gedrag t.o.v. leraar:

Wanneer deze afspraken niet nagekomen worden, heeft dit de volgende consequenties:

Deze afspraken worden op.....geëvalueerd door.....

Datum:

Ondertekening:

Naam leerling:

Naam leerkracht(en):

Naam ouder/verzorger:

Bijlage B: Gedrag van ouders

Ouders kunnen gedrag vertonen dat er voor zorgt dat leerkrachten niet goed kunnen functioneren of dat de sfeer op school zo verandert dat de leerprestaties negatief worden beïnvloedt. Dat kan bijvoorbeeld door schelden, dreigen of zelfs door het gebruik van fysiek geweld door de ouder/verzorger.

Wanneer de directie en/of het team van leerkrachten het gedrag van een ouder/verzorger zo negatief ervaart en er na gesprekken geen positieve wending aan de situatie kan worden gegeven, zal de directie besluiten tot de volgende procedure: Gesprek met de ouder/verzorger door de directie en de leerkracht wanneer het om een situatie gaat, die speelt tussen de ouder/verzorger en de leerkracht. Of een gesprek met de directie en een vertegenwoordiger van Stichting Eem-vallei Educatief als het gaat om een situatie tussen de directie en de ouder/verzorger. Voor dat gesprek wordt de ouder/verzorger schriftelijk uitgenodigd.

In dat gesprek wordt duidelijk gemaakt waarom het gedrag van de ouder/verzorger op de school, richting leerkracht(en) en/of directie onacceptabel is en negatief is voor de school.

Er wordt gecommuniceerd dat het gedrag moet worden veranderd, omdat bij herhaling (één keer) een tijdelijk schoolverbod zal worden opgelegd en bij overtreding daarvan of wanneer na het beëindigen van het tijdelijke schoolverbod opnieuw een negatieve situatie ontstaat zelfs een permanent schoolverbod zal worden opgelegd.

Gedurende een periode van een schoolverbod mag de ouder/verzorger niet meer in het schoolgebouw of op het schoolplein komen. Over de leerprestaties van het kind wordt verder schriftelijke gecommuniceerd.

Wanneer een (tijdelijk) schoolverbod wordt opgelegd zal de directie het bestuur van Stichting Eem-vallei Educatief, de leerplichtambtenaar van de Gemeente Scherpenzeel en de Medezeggenschapsraad daarover informeren.

Bijlage C. Pestprotocol

Aanpak van pestgedrag

Er is een duidelijk verschil in aanpak van ruzie en aanpak van pesten. Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben proberen zij er eerst samen uit te komen. Als dat niet lukt, roepen ze de hulp in van de leerkracht.

Bij signalering van pestgedrag moet meteen de groepsleerkracht worden gewaarschuwd. Dit kan gebeuren door het gepeste kind, de ouders, een collega of andere kinderen.

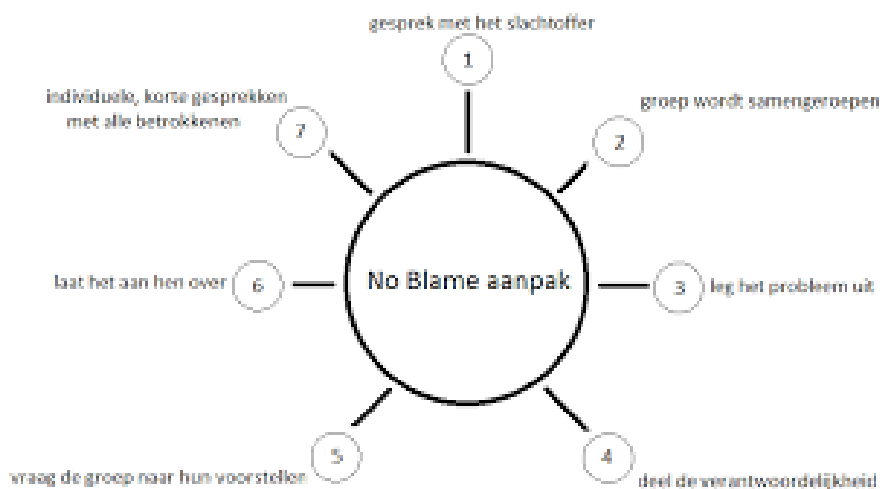
Vervolgens wordt de No Blame aanpak ingezet.

De No Blame aanpak is een oplossingsgerichte methode en staat in de traditie van de systeemtheorie en korte termijn therapie van Steve de Shazer. De oplossingsgerichte methode gaat in tegenstelling tot de probleem georiënteerde methode ervan uit dat er geen uitgebreide probleem-analyse noodzakelijk is om een probleem op te kunnen lossen. De No Blame methode is dan ook gericht op de mogelijke oplossing van het probleem – het slachtoffer te helpen en het pesten te stoppen. Hoe het probleem eruit ziet, hoe het is ontstaan en wie de dader is, is bij deze methode niet van cruciaal belang.

Het bijzondere van deze methode is dat, ondanks de serieuze problematiek van het pesten er niet gestraft wordt. De aanpak vertrouwt op de bekwaamheden van kinderen: goede oplossingen bedenken en toepassen.

De No Blame aanpak is een makkelijk toe te passen en waardevol instrument om het pestgedrag te laten stoppen en het slachtoffer te helpen.

De 7 stappen (zie beneden) laten zien hoe je de No Blame aanpak kan toepassen en in praktijk brengen.

Vorbereiding Stap 1: gesprek met het slachtoffer

Om jezelf voor te bereiden op een gesprek met een gepeste leerling kan het handig zijn de volgende vragen voor jezelf te stellen:

- Wat weet je over deze leerling?
- Wat is me opgevallen de laatste tijd m.b.t. deze leerling?
- Is de leerling de laatste weken/maanden veranderd?
- Welke positieve eigenschappen heeft deze leerling?
- Wil ik de ouders inlichten of niet?

Voor de leerlingen is het fijn dat ze worden waargenomen en dat iemand geïnteresseerd is in hun situatie.

Bestaat de mogelijkheid dat de peestsituatie opnieuw gaat optreden kan je met de leerling afspreken dat hij/zij jou altijd kan benaderen.

Stap 1 Gesprek met het slachtoffer

Aanpak gesprek met het slachtoffer:

- relatie opbouwen
- vertrouwen opbouwen
- rustig in gesprek komen

Enkele voorbeelden (als leerling als gevolg van pestgedrag niet op school was)

- *Fijn dat je gekomen bent*
- *Ik ben blij dat je naar school bent gekomen voor dit gesprek*
- *Maak je niet ongerust - het gaat niet over je prestaties of dat je er enkelen dagen niet op school was dat komt wel goed*

Het is handig te beginnen met je eigen waarnemingen over wat er gebeurd is dat geeft de leerling het gevoel dat je op de hoogte bent en dat hij/zij er niet alleen voor staat.

Enkele voorbeelden

- *Het is me opgevallen dat je de laatste tijd vaker ziek was*
- *Je bent een goede voetballer ik zie je de laatste tijd niet meer meedoen*
- *Het valt me op dat je de laatste tijd alleen speelt op het schoolplein en ik vraag me af of er reden is daarvoor?*
- *Je ouders zijn bezorgd*

Vragen hoe het met de leerling gaat

Het is belangrijk de leerling de mogelijkheid te geven te openen. In deze fase gaat het er niet om wat allemaal precies gebeurd is binnen de peetsituatie maar eerder om contact en na te gaan hoe het met hem/haar gaat op school in het algemeen.

Enkele voorbeelden

- *Ga je graag naar school?*
- *Voel je je hier op je gemak?*
- *Ik heb de indruk dat je je de laatste tijd niet op je gemak voelt op school – ik ken je anders. Is dat zo?*

Vraag naar de wens om verandering

Waarschijnlijk vertelt het slachtoffer dat het niet zo goed gaat, dat er moeilijkheden zijn met andere leerlingen. Dit is een goede gelegenheid te vragen of de leerling graag wil dat het weer goed komt of weer beter gaat worden op school.

- *Stel dat het weer zo kan worden als vroeger wil je dat?*
- *Wil je graag dat jouw situatie veranderd/verbeterd?*
- *De situatie zo als die nu is is niet leuk. Niet voor jou maar ook niet voor de klas ik heb er alle vertrouwen in dat we dat kunnen veranderen en ik weet ook al hoe. Wil je dat?*
- *Ik wil je graag weer zien lachen, zie je dat voor je?*
- *Ik weet zeker dat ik je kan helpen, wil je dat?*

Positief en betrokken zijn

Normaal gesproken willen de slachtoffers dat de situatie beter wordt. Maar omdat het slachtoffer de laatste tijd veel heeft meegemaakt hebben sommige leerlingen er geen vertrouwen meer in dat het weer beter wordt. Daarom is het belangrijk een positieve instelling tegenover het slachtoffer te benadrukken en te laten zien dat je een weg weet uit deze situatie.

- *Het is niet in orde wat er gebeurd is!*
- *Ik vind het belangrijk dat niemand bang naar school hoeft te gaan.*
- *Ik wil graag dat jij je lekker kan voelen op school. Niemand hoeft bang naar school te gaan ook jij zou niet bang hoeven te zijn.*
- *Jij bent niet de enige die dit overkomt. Dit is ook anderen overkomen. Het is eerder gelukt dit soort situaties te stoppen en ik weet hoe we jouw situatie kunnen veranderen.*
- *Ik weet zeker dat het niet erger gaat worden voor jou. Ik ben overtuigd dat jouw situatie gaat verbeteren nadat wij maatregelen hebben genomen. Wat denk je, wil je het proberen?*

Uitleg geven over de aanpak

Nadat de leerling heeft aangegeven dat hij/zij graag wil dat de situatie gaat veranderen en jij hebt aangegeven dat jij er alles aan gaat doen dat de situatie gaat veranderen, is het moment gekomen uit te leggen wat je gaat doen.

1. Uitleg geven over de steungroep
 - *Ik ga met enkele leerlingen uit je klas praten.*
 - *Met hen ga ik overleggen hoe wij jouw situatie en die van de klas kunnen verbeteren.*
 - *Er zijn kinderen bij de steungroep die jij leuk vindt maar er zitten ook kinderen bij die niet aardig tegen je deden.*
2. Slachtoffer erbuiten houden
 - *Jij hoeft niets te doen – ik ga alles regelen.*
 - *Jij hoeft er niet bij te zijn – ik ga het gesprek voeren.*
3. Zekerheid geven
 - *Het is belangrijk voor jou te weten dat niemand gestraft wordt en niemand in de problemen komt.*
 - *Ik ga niets doen waardoor Bas (pester) nog bozer op je gaat worden. Niemand die meedoet aan het gesprek komt in de problemen.*

Leerlingen voor de steungroep kiezen (samen met het slachtoffer)

Uit de praktijk blijkt dat het handig is met medeleerlingen te beginnen die positief bezet zijn.

- *Wie vind je aardig, met wie wil je graag bevriend zijn?*
- *Wie uit de klas is je vriendje/vriendin?*
- *Wie heeft je wel eens geholpen/ wie denk je zal je helpen?*

Het kan soms moeilijk zijn te vragen welke kinderen de problemen veroorzaken want dat zou als klikken kunnen worden beschouwd.

- *Om je te kunnen helpen moet ik weten wie niet aardig/lelijk tegen je doet.*
- *Wie doet naar tegen je (hoofdacteurs)?*
- *Wie doet er nog mee, wie is er verder bij betrokken(meeloper, toeschouwer)?*

Vertrouwelijkheid en brief of tekening

Misschien vindt het slachtoffer het leuk om een brief te schrijven aan de groep of een tekening te maken om te laten zien of horen hoe het met hem/haar gaat of hoe hij of zij zich voelt door de peestsituatie. Jij legt uit aan de leerling dat jij de brief in de groep gaat voorlezen. Hij zij hoeft dus verder niets te doen. De rest kan hij/zij aan jou overlaten.

Misschien zijn er dingen besproken die je absoluut niet verder mag vertellen, als dat niet eerder al afgesproken is is nu het moment hierover afspraken te maken

Soms wil het slachtoffer niet dat zijn naam genoemd wordt – dat is helaas niet mogelijk. Je kan uitleggen dat je geen details over de omstandigheden hoeft te noemen maar de leerlingen moeten wel weten over wie het gaat.

Afspraak maken over nabespreking

Aan het eind van het gesprek maak je een afspraak over de nabespreking over 8 tot 14 dagen.

De leerling zelf hoeft verder niets te doen maar je geeft haar/hem wel opdracht te kijken in hoeverre de situatie is veranderd.

Voor het geval dat de leerling heel bang is, is het handig af te spreken dat hij/zij altijd bij jou terecht kan.

Vorbereidingsfase voor stap 2 (praten met steungroep)

De steungroep bevat 6 tot 8 leerlingen.

- Aanvoerder
- Meeloper
- Leerlingen die tot nu toe niets met het pestgedrag te maken hadden en tot een oplossing kunnen bijdragen

- 50 % Aanvoerder, meelopers
- 50% andere leerlingen

Uitnodiging steungroep (nog steeds voorbereidingsfase)

- De uitnodiging is persoonlijk.
- De uitnodiging wordt uitgesproken als een wens om hulp/steun bij de oplossing van een probleem.
- De reden voor de uitnodiging wordt nog niet precies genoemd.

Gesprek met de steungroep (nog steeds voorbereidingsfase)

- Het gesprek vindt plaats tijdens lestijd.
- Hierbij is het handig rekening te houden met leerkrachten van leerlingen uit andere klassen mbt toetsen enz.
- Het gesprek duurt gemiddeld een half uur tot drie kwartier.
- De steungroep steunt de leerkracht/IB'er met het doel de peestsituatie te laten stoppen. De groep steunt niet de gepeste leerling.

- Binnen school zijn normaal gesproken de leerkrachten verantwoordelijk de peestsituatie te beëindigen. Alleen hebben de leerkrachten hierbij hulp nodig van de leerlingen. Juist die hulp vraag jij van de steungroep.
- De leerkracht/IB'er die het gesprek met de steungroep leidt moet vertrouwen van de groep hebben.
- Het is niet handig een leerkracht het gesprek te laten leiden die zelf op dit moment onderdeel van het probleem is of met de leerlingen uit andere redenen niet goed overweg kan.

Voorbereiding voor jezelf (houding, instelling)

Mijn houding tegenover de steungroep

- *Hoe blijf ik waardierend ondanks de moeilijke situatie?*
- *Hoe voorkom ik het maken van verwijten tegenover de pester of meelopers?*
- *Hoe maak ik de leerlingen duidelijk dat ik hun steun nodig heb?*
- *Duidelijk de sterke kanten en bekwaamheden van de leerlingen benoemen*

Hoe bouw ik het gesprek op met de steungroep

- *Duidelijk sturen*
- *Blijf waardierend*
- *Niet oordelen*
- *Geen eigen ideeën inbrengen voor de oplossing*
- *Verwijten onderling vriendelijk onderbreken*
- *Niet reageren op provocaties of aanvallen tegenover het slachtoffer*
- *Leidt het gesprek steeds weer naar de toekomst (hoe kan de situatie verbeteren?)*
- *Houdt oogcontact*
- *Betrek alle leerlingen van de steungroep bij het gesprek – iedereen is belangrijk voor de oplossing*

Einde voorbereiding stap 2

Stap 2 Organiseer een bijeenkomst met de steungroep

Het gesprek met de steungroep (nu echt)

- Voorbereiding ruimte
- Kring of ronde tafel
- Goede sfeer creëren
- Begroeting van ieder kind
- Soms een hand geven als teken dat hier iets belangrijks gaat gebeuren

Inleiding gesprek

In het begin weten de leerlingen nog niet wat hun te wachten staat. Het is daarom handig een positieve insteek te kiezen

- *Fijn dat jullie hier zijn*
- *Jullie zijn uit de les gehaald, ik hoop dat is geen probleem voor jullie*
- *Je kan de groep informeren hoe lang het gesprek gaat duren*

Je komt tot het onderwerp

- *Jullie vragen je zeker af waarvoor jullie hier gekomen zijn.*
- *De reden is dat ik jullie hulp nodig heb.*
- *Met jullie medeleerling (Bas) gaat het niet zo goed*

Bas vindt het niet meer leuk op school.

Stap 3 Uitleg probleem

Op dit moment is het belangrijk geen verwijten te maken, in de ik-taal te spreken en te laten zien dat jij je zorgen maakt

- *Ik maak me zorgen over Bas. Ik wil deze situatie graag verbeteren.*
- *Ik ben geschrokken over het feit dat iemand op onze school bang is om naar school te gaan omdat hij zich niet meer veilig voelt.*

- *Ik vind het belangrijk dat onze school een veilige plek is voor alle leerlingen. Ik denk dat wij alle een steentje kunnen bijdragen dat niemand bang hoeft te zijn op school. Daarom heb ik jullie uitgenodigd om jullie te vragen wat wij met zijn allen zouden kunnen doen dat Bas zich weer veilig voelt op school.*

Belangrijk: Geen feiten noemen over wat er precies is gebeurd in de pestsituatie. Je gaat ook geen details vertellen waarover je met het slachtoffer hebt gepraat. In eerste instantie ga jij vertellen hoe het slachtoffer zich voelt. Ook het woord “pesten” ga je niet gebruiken.

Voor het geval dat het slachtoffer een tekening heeft gemaakt of een brief heeft geschreven kan jij die nu aan de groep voorlezen of laten zien.

Aan het einde van deze fase is het iedereen in de groep duidelijk wat het probleem is.

Stap 4 Deel de verantwoordelijkheid

Omgaan met schuld verwijten

Nadat het probleem is uitgelegd voelen sommige kinderen zich misschien ongemakkelijk. Nu is het belangrijk duidelijk te maken aan de groep dat het hier niet om straf of schuld gaat maar dat wij hier met zijn allen zijn om de situatie te verbeteren.

Voor het geval dat leerlingen uit de steungroep beginnen met verwijten of iemand gaan beschuldigen is het handig er niet op de verwijt in te gaan maar naar de toekomst te kijken.

- *Het is niet belangrijk voor mij uit te zoeken wie wat gedaan heeft maar hoe wij het probleem kunnen oplossen en wat wij kunnen doen dat Bas weer naar school gaat.*
- *Er zijn een hoop dingen gebeurd die niet leuk zijn. Het verleden kunnen wij niet meer veranderen. Maar wij kunnen met zijn allen kijken hoe het in de toekomst beter kan worden.*

Waarom heb je deze leerlingen in de steungroep gevraagd?

Nadat de leerlingen hebben gehoord wat het probleem is vragen zij zich soms af waarom zij erbij zitten. De leerlingen willen dan vaak weten waarom zij zijn uitgenodigd om te helpen. Het is dus handig tegenover iedere leerling een reden te kunnen noemen waarom hij/zij erbij zijn.

- *Ik heb jullie uitgenodigd omdat jullie volgens mij de juiste leerlingen zijn die mij kunnen helpen*
- *Jullie kennen Bas en jullie klas het best*
- *Ik heb jou (naam) uitgenodigd omdat het mij al vaker opviel dat jij goede ideeën hebt hoe je iemand kan helpen*
- *Jij (naam) hebt een goed contact met de meeste leerlingen uit de klas. Het is makkelijk voor jou anderen dingen uit te leggen die voor de klas belangrijk zijn.*
- *Jouw juf heeft mij verteld dat jij (naam) altijd heel betrokken bent als het met iemand niet goed gaat.*

Stap 5 Ideeën en voorstellen verzamelen

Nu is het voor de kinderen in de steungroep duidelijk dat niemand gestraft of beschuldigd wordt. Dat geeft hun gelegenheid naar oplossingen te kijken. Ieder kind krijgt de ruimte eigen ideeën in te brengen om de situatie te verbeteren.

- *Hebben jullie een idee wat ieder van jullie zou kunnen doen?*
- *Wat zouden jullie leuk vinden als jullie in deze situatie waren?*

Het is belangrijk de verzamelde ideeën vast te houden en ieder idee aan een leerling te koppelen

- *Wil jij (naam) Bas het huiswerk thuis langsbrengen*
- *Wil jij (naam) met Bas op het schoolplein spelen*
- *Wil jij (naam) met Bas een keer afspreken om te spelen*

Stap 6 Spreek je vertrouwen uit tegenover de groep

Bedanken

Je bedankt de steungroep voor al die goede ideeën en de steun. Je geeft de verdere oplossing in hun handen.

- *Ik wil jullie bedanken voor jullie hulp*
- *Jullie hebben veel ideeën verzameld en ik weet zeker dat het voor Bas zo weer mogelijk wordt om zich goed te voelen. Ik denk dat het voor de hele klas fijn is als de sfeer weer beter wordt.*
- *Ik vertrouw op jullie steun en ben overtuigd dat jullie dat voor elkaar krijgen.*

Nabespreking afspreken

Aan het eind van het gesprek met de steungroep maak jij een afspraak voor een nabespreking

- *Over 10 tot 14 dagen wil ik graag nog eens met jullie praten om te horen hoe jullie de situatie inschatten*

- *Ik ga jullie dus nog eens uitnodigen*
- *Ik ga jullie dan een op een vragen voor een gesprek*
- *Ik weet nog niet precies wanneer maar ik ga jullie dan direct aanspreken*

Afscheid met handslag (sommige leerkrachten werken met briefjes waarop de hulpopdrachten van het enkele kind staan en die zij het kind meegeven).

Stap 7 Nabespreking met het slachtoffer

Na de situatie vragen. Kinderen vertellen normaal gesproken uit zichzelf over de ontwikkeling. Als je wel vragen wilt stellen:

- *Hoe ging het de laatste weken?*
- *Hoe voel je je nu?*
- *Wat is er verbeterd?*
- *Wat heb je verder nog nodig, wat wil je nog graag anders?*
- *Is er nog iets dat ik voor je kan doen?*

Afsluiting

Als de situatie verbeterd is:

- *Als de situatie weer slechter gaat worden – laat het me aub snel weten.*

Als de situatie niet voldoende is verbeterd

- *Ik ga nogmaals met jouw medeleerlingen praten en dan opnieuw met jou overleggen wat wij het beste verder kunnen doen*

Nabespreking met de steungroepleden (apart)

Met ieder lid van de steun groep voer je een apart gesprek. Door de leerling apart te spreken heeft deze de mogelijkheid eerlijker te zijn wat tot een betere begrip kan leiden. Ook is het uit preventie reden van voordeel ieder lid van de groep op haar of zijn bijdrage voor de oplossing aan te spreken. Omdat de leerling zich persoonlijk verantwoordelijk voelt. Het is niet om de leerling te controleren of alsnog te beschuldigen of straffen. Ook hier is het belangrijk waardering te tonen voor de bijdrage van ieder leerling van de steungroep.

Tijd: De gesprekken duren tussen 5 tot 10 minuutjes.

Uitnodiging: Het is handig van tevoren vast te leggen in welke volgorde de leerlingen naar je toe komen.

Pauze: Je kan de gesprekken ook b.v. in de pauze of op het schoolplein voeren en dan over meerdere dagen verdelen. Het is echter niet handig de gesprekken onder tijdsdruk te voeren ook al zijn het maar korte gesprekken.

Opbouw gesprek:

- *Wij hadden afgesproken dat ik iedereen nog eens aanspreek hoe het nu gaat met Bas. Ik ben benieuwd hoe jij de situatie nu inschat en of jij vindt dat de situatie verbeterd is.*
- *Vind jij het goed dat wij nu over de situatie gaan praten?*

- *Fijn dat jij bent gekomen – is het oké voor jou nu uit de les te worden gehaald?*

Aansluitend vraag jij de leerling over de situatie:

- *Wat heb jij waargenomen?*
- *Wat denk jij hoe het nu gaat met Bas?*
- *Wat denk jij is verbeterd?*
- *Wat denk jij zou moeten gebeuren dat Bas zich beter voelt in de klas?*
- *Hoe vond jij de steungroep?*
- *Hoe gaat het met jou nu?*

Afsluiting

Als de situatie is verbeterd bedank je de leerling voor de steun en hulp.

Als de situatie niet voldoende is verbeterd dan geef jij aan dat er nog een bijeenkomst met de groep zal plaatsvinden en dank jij de leerling voor de hulp.

Adviezen aan ouders:

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind;
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken; Neem ook altijd contact op met de school, zodat de leerkrachten er extra alert op zijn.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken;
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen;
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus;
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden;
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen;
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet;
- Besteed extra aandacht aan uw kind;
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind;

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus;
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan;
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag;
- Geef zelf het goede voorbeeld;
- Leer uw kind voor anderen op te komen;

- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Bijlage Cyberpesten

Deze bijlage op het pestprotocol heeft betrekking op digitaal pesten. In deze bijlage staat beschreven hoe cyberpesten te herkennen is, hoe er preventief wordt opgetreden, hoe er curatief wordt opgetreden.

Inleiding:

Digitaal pesten is één van de verschillende vormen van pesten. Op het internet kan men een andere identiteit aannemen of volledig anoniem blijven, waardoor de grenzen van het pestgedrag worden verlegd. Het is een groeiend probleem. Daarom is een protocol van belang. Dit protocol stuurt aan op een integrale aanpak met ouders.

Preventief:

Wanneer de leerkracht merkt, dat er door kinderen uit zijn/haar klas thuis gebruik gemaakt wordt van sociale media, bespreekt de leerkracht met de groep de voordelen én risico's hiervan. In de bovenbouwgroepen is dit sowieso aan de orde. Informatie hierover is te vinden op diverse websites, welke verderop in het protocol worden genoemd.

Curatief:

Signalen betreffende cyberpesten nemen we altijd serieus. Wanneer de leerkracht signaleert, dat er sprake is van cyberpesten, volgt hij/zij onderstaand stappenplan.

1. Gesprek met de gepeste leerling en gesprek met de dader(s)

Deze twee onderdelen vallen beiden onder de eerste stap. Ze dienen naast elkaar uitgevoerd te worden. Het is namelijk van belang dat er met zowel het slachtoffer als met de daders in gesprek gegaan wordt. Daarvoor dienen de dader(s) dus opgespoord te worden. Er moet worden afgewogen of de gesprekken afzonderlijk plaatsvinden of dat dit in een driegesprek (leerkracht, slachtoffer, dader) kan plaatsvinden. Hierbij worden duidelijke afspraken gemaakt over het vervolg.

Gesprek met de gepeste leerling

Het is van belang dat de leerkracht:

- deze leerling en diens klacht serieus neemt.
- de leerling zijn verhaal laat doen en daar de tijd voor neemt.
- zich probeert in te leven in de leerling.
- geen verwijten maakt. Dat maakt het onveilig voor de leerling, waardoor deze minder zal vertellen of zelfs helemaal niets meer zal vertellen.
- de leerling de tip geeft om de pester te blokkeren en te verwijderen wanneer het om pesten via sociale media gaat. Voordat de leerling dit doet moet deze de gesprekken uitprinten die hij/zij heeft gevoerd met de pester. Deze gesprekken kunnen mogelijk als bewijsmateriaal dienen.
- door blijft vragen. Vooral wanneer het gaat om een gesprek met een leerling na het signaleren van digitaal pesten. De leerling zal niet snel vertellen dat hij/zij gepest wordt of zelf pest.

Opsporen van de dader(s)

Soms zal bekend zijn wie de pester is en soms niet. Wanneer niet bekend is wie de pester is zal er getracht moeten worden om dit op te sporen. Dit kan gedaan worden door gesprekken te bewaren en uit te printen. In deze gesprekken kunnen aanwijzingen staan over wie de dader is. Wanneer het pesten op school gebeurt kan dit in samenwerking met het systeembeheer worden opgespoord/ achterhaald. De stijl van het bericht en eventuele taalfouten en aanwijzingen kunnen de dader verraden. De dader kan wellicht ook worden gevonden door in de klas te praten over wat er is gebeurd.

Gesprek met de dader(s)

Hierbij is het van belang:

- In te gaan op wat er gaande is.
 - Door te vragen.
 - Goed te luisteren naar de kant van het verhaal van deze leerling en dit serieus te nemen.
 - Te wijzen op de mogelijke gevolgen voor de gepeste leerling.
 - Duidelijk te maken dat de leerling zich schuldig maakt aan een ernstig feit en dat dit in sommige gevallen zelfs strafbaar is. Er kunnen dan strafrechtelijke consequenties volgen.
- Als het pesten op deze manier bespreekbaar wordt gemaakt, bestaat het gevaar dat het slachtoffer opnieuw door de pester(s) te grazen wordt genomen. Zorg ervoor dat er een goed pestbeleid is en dat docenten oog houden voor het pestgedrag. Wanneer er een goed pestbeleid is, wordt de kans op herhaling kleiner.

2. Ouders/verzorgers van de leerlingen op de hoogte stellen

De leerkracht informeert zowel de ouders/verzorgers van de gepeste leerling als de ouders/verzorgers van de pester zo spoedig mogelijk over wat er speelt. Dat gebeurt bij voorkeur vóór het gesprek met de betrokken leerlingen. Denk hierbij aan het volgende:

- Vraag hen of zij de signalen herkennen. Wanneer zij niet weten wat de signalen zijn, kunt u hen hierover informatie geven.
- Vertel ouders/verzorgers dat het niet hun schuld is
- Informeer de ouders over de afspraken die met de leerlingen zijn gemaakt, wanneer het gesprek met hen al heeft plaatsgevonden.
- Vertel hen welke maatregelen zij kunnen nemen/wat zij kunnen doen

3. Afronding

Wanneer de leerkracht signaleert, dat het cyberpesten daadwerkelijk is gestopt, informeert hij/zij de ouders/verzorgers hierover. Bovendien informeert hij/zij de directie over het voorval en de gemaakte afspraken. De directie registreert dit in de zogenaamde 'incidentenregistratie'.

Hiermee is de procedure afgerond.